

CURIERUL ORTODOX

PUBLICAȚIE
A BISERICII ORTODOXE
DIN REPUBLICA MOLDOVA

Apare din iunie 1995 cu binecuvântarea ÎPS Vladimir, Mitropolit
al Chișinăului și al întregii Moldove
Nr. 3(273) 15 martie 2014

BUNA VESTIRE, CEA MAI VECHIE SĂRBĂTOARE A MAICII DOMNULUI

Buna Vestire este prăznuită de Biserică pe 25 martie. Buna Vestire sau popular Blagoveștenia (termenul slav corespunzător celui de Buna Vestire), este praznicul în amintirea zilei în care Sfântul Arhanghel Gavriil a vestit Sfintei Fecioare că va naște pe Fiul lui Dumnezeu.

Buna Vestire este prima sărbătoare confirmată în documente, dintre sărbătorile Maicii Domnului. Data acestei sărbători a variat la început. Astfel, unii o sărbătoreau în ajunul Bobotezei (5 ianuarie), iar în unele Biserici din Apus, ca cele din Spania, Galia și Milano, Buna Vestire s-a sărbătorit pe 18 decembrie.

Părintele profesor Ene Braniște susține că sărbătoarea a fost introdusă la Roma de papa Leon al II-lea (681-683). La început aceasta era doar locală și cu denumirea de sărbătoare a așteptării Nașterii Domnului. Variația datei de prăznuire a existat în Apus până în sec. XI, când data de 25 martie s-a generalizat în toată lumea catolică. Numai la armeni Buna Vestire se prăznuiește pe 7 aprilie, în raport cu data veche a sărbătorii Nașterii Domnului (6 ianuarie).

În Răsărit însă, data de 25 martie s-a generalizat probabil îndată ce Nașterea Domnului a început să fie sărbătorită peste tot pe 25 decembrie, adică încă din prima jumătate a sec. al V-lea.

Buna Vestire este sărbătorită în fiecare an în perioada Postului Mare, fiind una dintre sărbătorile pentru care Biserica acordă dezlegare la pește, indiferent în ce zi ar cădea aceasta.

TEMEIUL SCRIPTURISTIC AL SĂRBĂTORII BUNEI VESTIRI

“Iar în a șasea lună a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria. Și intrând îngerul la ea, a zis: Bucura-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei. Iar

ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui și cugeta în sine: Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta? Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus.

Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit. Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. Și iată Elisabeta, rudenia ta, a zămislit și ea fiu la bătrânețea ei și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită steapă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință. Și a zis Maria: Iată

roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău! Și îngerul a plecat de la ea”. (Luca I, 26-38).

Nicolae Cabasila observă că dacă la crearea primului Adam, Tatăl se sfătuiește cu Fiul și cu Sfântul Duh, venirea la existență a Fiului lui Dumnezeu ca om are loc după obținerea consimțământului cu totul liber al Sfintei Fecioare. Cea care-L naște nu e folosită ca mijloc al venirii Lui la existență ca Om, fără voia ei. Nicolae Cabasila ne mărturisește că “Dumnezeu nici nu a înștiințat de mai înainte pe Adam, nici nu l-a înduplecat să-și dea coasta, din care avea să se zidească Eva, ci lipsindu-l de simțire, i-a răpit mădularul. Dar procedând la zidirea noului Adam, a înștiințat-o mai înainte pe Fecioară și a așteptat credința și învoirea ei.

A fost mai ușor pentru Apostoli să creadă că Hristos a înviat, de vreme ce L-au văzut înviat. A fost ușor pentru creștini să creadă în învierea lui Hristos, pentru că au avut mărturia Apostolilor. Dar Maica Domnului, a crezut pe baza unei simple făgăduințe că se va petrece cu ea un fapt ce depășește legea firii. A crezut posibil, imposibilul. Și prin aceasta l-a făcut posibil, după cum susține părintele Dumitru Stăniloae. E o lege a firii să nu poată zămisliti cele ce și-au ales viața fecioriei. De aceea Maica Domnului întreabă: “Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?”. Însă, după ce îngerul îi comunică modul zămislirii minunate - “Duhul Sfânt se va cobori peste tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbri”, Fecioara nu s-a mai îndoit de vestirea îngerului.

În clipa în care declara că se încrede cu desăvârșire în minunea ce se va săvârși cu ea, Fiul lui Dumnezeu se și sălășluiește în ea, zămislindu-Se Om. Nașterea lui Dumnezeu-Cuvântul ca om este o naștere unică, neavând nimic din nașterea celorlalți oameni. Nici nașterea Sa din Tatăl, nici cea din Fecioara Maria, nu au avut ceva comun cu nașterea altcuiva. Nașterea Sa ca Om nu e o naștere din necesitatea firii, ci din bunăvoința lui Dumnezeu.

ORARUL DĂRILOR DE SEAMĂ PE TRIMESTRUL I anul 2014

ORARUL DĂRILOR DE SEAMĂ PE TR.I a. 2014 PENTRU PROTOPOPIATELE CARE SUNT ÎN JURISDICȚIA DIRECTĂ-CANONICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ A ÎPS VLADIMIR, MITROPOLITUL CHIȘINĂULUI ȘI AL ÎNTREGII MOLDOVE

(EPARHIA DE CENTRU)

17.03.2014 r. Rezina, r. Șoldănești, r. Telenești, r. Orhei, r. Criuleni, r. Dubăsari

18.03.2014 r. Drochia, r. Ștefan-Vodă, r. Căușeni, r. Ialoveni, r. Soroca, r. Rîșcani

19.03.2014 mun. Chișinău, r. Anenii Noi, r. Florești, r. Strășeni

DĂRILE DE SEAMĂ SE PRIMESC DE LA 09:30 PÂNĂ LA 15:00

COMISIA DE PRIMIRE A DĂRILOR DE SEAMĂ

Stimați cititori!

Nu uitați să vă

abonați la

Curierul Ortodox

AGENDA DE LUCRU A ÎPS VLADIMIR, MITROPOLIT AL CHIȘINĂULUI ȘI ÎNTREGII MOLDOVE

9 martie

În prima duminică din Postul Mare ÎPS Vladimir a săvârșit Sf. Liturghie la catedrala mitropolitană din Chișinău.

7 martie

ÎPS Vladimir a săvârșit Liturghia Darurilor mai înainte Sfințite la catedrala Nașterea Domnului din Chișinău.

3-6 martie

ÎPS a citit Canonul cel Mare la catedrala mitropolitană din Chișinău.

2 martie

ÎPS Vladimir a liturghisit la mănăstirea Sf. Mc. Teodor Tiron din Chișinău. În această zi a fost săvârșit și un parastas în memoria combatanților

căzuți în războiul pentru integritatea țării. După Liturghie, Înalt Prea Sfinția Sa a săvârșit slujba vecerniei cu cinul iertăciunii.

În seara zilei ÎPS a săvârșit cinul ertăciunii la catedrala mitropolitană din Chișinău.

28 martie

În ajunul primei zile de primăvară, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Vladimir a fost vizitat de un grup de elevi ai liceului teoretic „Vasile Vasilache” din Chișinău.

23 februarie

Mitropolitul Vladimir a liturghisit la catedrala mitropolitană din Chișinău.

HIROTONII

9 martie 14

Diaconul Vitalie Golban a fost hirotonit în treapta de preot.

Mitropolitul Onufire de Cernăuți și Bucovina a fost ales locotenent de mitropolit al Kievului și întregii Ucraine

Bisericii Ortodoxe din Ucraina, Sinodul a adoptat o decizie cu privire la necesitatea alegerii locțiitorului catedrei mitropolitane a Kievului. Prin vot secret în funcția de locțiitor a fost ales mitropolitul de Cernăuți și Bucovina Onufrii.

Născut în Cernăuți. Patriarhul Kirill deja a întreținut o convorbire telefonică cu nou-alesul întâistător ucrainean, în care l-a asigurat de rugăciunile și susținerea sa, informează Serviciul de presă al Patriarhiei BORu. Biserica Ortodoxă Ucraineană are statut de autonomie în cadrul Patriarhiei Moscovei, având putere de a-și hirotoni proprii episcopi.

Conform

www.ortodox.md

La 24 februarie, la Kiev a avut loc ședința Sinodului Bisericii Ortodoxe din Ucraina. În legătură cu imposibilitatea, confirmată de medici, a Preafericitului mitropolit al Kievului și al întregii Ucraine Vladimir să îndeplinească funcțiile de Întâistător al

Cursuri de instruire pentru voluntarii din cadrul proiectului „Abilitarea tinerilor în participarea și promovarea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru bătrâni”

Luni, 10 martie 2014, la Centrul Eparhial din orașul Edineț, cu binecuvântarea Prea Sfințitului Nicodim, Episcop de Edineț și Briceni, a demarat o nouă serie de cursuri de instruire pentru voluntarii din cadrul proiectului social „Abilitarea tinerilor în participarea și promovarea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru bătrâni”. Cursurile, ce se vor desfășura în perioada 10-15 martie, sunt susținute de specialiști din cadrul Organizației „HOMECARE”. Beneficiarii lor sunt tinerii voluntari și adulți, asistenții medicali și sociali din cele 10 parohii ale eparhiei noastre implicate în proiect: Edineț, Coteala, Alexăndreni, Hincăuți, Ruseni, Rotunda, Dondușeni, Țaul, Scăieni și Văratec.

În prima zi a cursurilor, cei 100 de voluntari tineri au participat la un seminar de cercetare sociologică intitulat „Situația tinerilor în regiunea de nord a Moldovei”, apoi la un training pe tema „Dezvoltarea serviciilor de voluntariat”.

În dimineața zilei, doamna Lilia Bulat, coordonatoarea proiectului, a avut o întâlnire cu preoții parohii implicați în acest program social în cadrul căreia s-a discutat despre:

Avantajele Episcopiei și participarea altor parohii în cadrul programului;

Repartizarea ajutoarelor în 2014;

Lista de sarcini pentru parohii pe anul 2014;

Vizita din acest an în Germania;

Gala voluntarilor 2014;

Tabăra de vară și evaluarea externă a programului în toamna anului 2014;

Programul vizitei de către finanțatori în parohii în perioada 11-13 martie 2014.

După întâlnire, președintele Departamentului Eparhial Activitate socială și Caritate, protoiereul Sergiu Panaite, a distribuit preoților un nou lot de ajutoare umanitare pentru continuarea activităților în cadrul proiectului.

Lecția publică: Istoria poporului ales în Cartea Iosua

La data 28.02.2014, profesorul preot Andrei Oistric a petrecut lecția publică în clasa X cu tema: „Istoria poporului ales în Cartea Iosua”, tipul lecției a fost de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor. La lecție au fost propuse obiective operaționale conform proiectării curente. Sursa principală de documentare a fost Sfânta Scriptură.

Asistenții au apreciat lecția cu calificativul foarte bine, menționând că profesorul folosește un limbaj corect și clar, organizează și stimulează elevii pasivi, lecția corespunde particularităților de vârstă. În cadrul lecției au fost folosite metode interesante care au dat posibilitatea elevilor de a se manifesta. Au fost folosite mai multe resurse educaționale (fișe, imagini) care au facilitat însușirea temei.

Seminar teoretico-practic a profesorilor de religie la Telenești

Liceul „Dimitrie Cantemir” din s. Mîndrești, Telenești, a găzduit Seminarul teoretico-practic al profesorilor de religie cu tema „Religie– integritate didactică orientată spre formarea elevilor de a atinge idealul vieții de creștin”. Cu un cuvânt de încurajare s-a adresat participanților Prot. Marian Boldescu, protopopul bisericilor din r. Telenești care a menționat faptul că: „Conform învățaturii creștine a Bisericii Ortodoxe, Religia este raportul liber și conștient a omului cu Dumnezeu. Educația religioasă trebuie să înceapă încă din copilărie. În așa fel, copilul poate fi influențat mai ușor religios-moral. deprinderile bune formate, rămân valabile pentru întreaga viață. Activitatea profesorului de religie în școală, favorizează la formarea elevilor de a atinge idealul vieții de creștin. Întrunirea religioasă duce la o cultură religioasă. Religia se învață prin armonizarea vieții fizice a elevului, în acord cu cea spirituală. Profesorul de Religie are misiunea” de a fi lucrător cu Dumnezeu” pentru formarea sufletelor elevilor”. În agenda seminarului a fost inclusă o lecție demonstrativă în clasa a VI-a cu tema “Sfânta Duminică” prezentată de protoiereul Constantin Porcescu, parohul satului Mîndrești și profesor de Religie în acest liceu.

Profesorii și preoții au asistat la o lecție interactivă, o lecție axată pe formare și educație religioasă. Domnișoara Natalia Nistor, metodist raional la Religie, a subliniat că rolul prioritar în promovarea și implementarea valorilor autentice îi revine cadrului didactic, inclusiv profesorului de religie, care urmează să contribuie: la formarea tinerilor în spiritul valorilor creștine, promovând cultura națională și universală la formarea deprinderilor și atitudinilor socio-morale și spirituale ale elevilor; dezvoltarea unor comportamente și atitudini pozitive ale elevilor față de școală și față de semenii; la dezvoltarea conștiinței comunitar-eceziale a elevilor; Pentru realizarea acestei misiuni, profesorul de religie trebuie să-și fundamenteze întreaga activitate pe principiile a valorilor moral spirituale.

Întrebările tinerilor: „Creație sau evoluție?”

La prima vedere parcă ar fi firesc să apară diferite întrebări din partea unor copii nevinovați. Nevinovați deoarece vina automat se atribuie celor maturi care otrăvesc sufletele tinerii generații cu diferite idei evoluționiste, care până la urmă sunt șubrede. Deoarece știința studiază doar fenomenele înregistrabile, observabile, și repetabile experimental.

Evoluția nu este nici înregistrabilă, nici observabilă, și nici repetabilă experimental. Nici apariția vieții, nici apariția universului nu sunt înregistrabile, nici observabile, nici repetabile experimental; de aceea nu se studiază în știință sau nu ar fi trebuit să se studieze în știință. Dar fiindcă este logic posibilă, se studiază în filozofie. Originea vieții trebuie scrisă în cartea de filozofie. Evoluția nu a fost dovedită până în prezent, se fac eforturi, căci ea nu este o teorie științifică. La ora actuală nu există nici un exemplu în evoluție să demonstreze trecerea de la o specie inferioară la cea superioară. Dar slavă Domnului, că deja al doilea an consecutiv, cu acordul profesoarei de biologie, se încearcă să se aducă lumina adevărului în inimile absolvenților cl. IX, XII. Pentru unii din ei, așa lecție, poate fi prima și ultima.

Ziua de miercuri, când elevii din L. T. „Vasile Pârvan”, s. Gotești, r. Cantemir, au două ore de biologie, s-a pus în discuție întrebarea: „Creație sau Evoluție?”. Au fost aduse argumente Scripturistice despre apariția vieții, învățătura Sf. Părinți despre crearea universului, dar și păreri filozofice antice. Până în sfârșit rămâne la discreția fiecăruia dintre noi să credem că suntem urmașii unei moluște, bacterii, sau suntem urmașii lui Dumnezeu. Omul – chip a lui Dumnezeu - trebuie să tindă spre El. Elevilor li s-a spus că modelul evoluției are nevoie de o mulțime de corecții, și poate fi comparat cu vechiul model al universului Ptolomeic, care susținea că soarele și planetele se învârt în jurul pământului. El a fost înlocuit cu modelul Copernician, acesta susține că pământul și planetele se învârt în jurul soarelui.

S-a pus în discuție Legea lui Haeckel: un embrion uman nu devine niciodată un altfel de animal, ci doar o ființă umană; o legendă evoluționistă care spune: „Ontogenia recapitulează filogenia”, adică dezvoltarea fătului uman în pântec este un fel de refacere a istoriei evoluției embrionului, trecând de la stadiul de pește, la cel de reptilă. Legea afirmă că embrionul nu trece prin stadiile adulte, ci prin formele embrionare ale formelor timpurii. Legea nu este susținută de embriologi acreditați, în literatura de specialitate.

Exemplul cel mai faimos este cel al presupuselor fante branhiale ale embrionului uman, deși acele fante nu sînt branhii și nu devin niciodată. Legea a fost discreditată demult, dar încă se predă în multe școli din întreaga lume, și la noi în sat.

Organele rudimentare, fiind cândva 180 la număr la evoluționiști, astăzi nu mai sunt practic nici unul.

Paleontologul preot iezuit francez, Pierre Teilhard de Chardin, descoperitorul mai multor fosile, împreună cu încă două persoane, au combinat un maxilar de maimuță cu cutia craniană a unui om modern, și au descoperit craniul omului Piltdown. Tot el a descoperit dintele care fusese vopsit. Nu se știe dacă a fost părtaș la această faptă, dar a fost acuzat unul din ceilalți doi oameni.

În 1922, evoluționiștii au descoperit dintele Omului din Nebrasca, și au modelat omul ,femeia și copilul; dar până la urmă s-a dovedit a fi dintele unui porc pehari.

Un scriitor evoluționist, F. Clark Howell, spunea: „Una din principalele dificultăți este aceea că fosilele umane cu adevărat semnificative sunt excepțional de rare: tot ceea ce s-a descoperit până acum se poate îndesa într-un sicriu mai mărișor. Toate celelalte trebuie atribuite altor ființe”.

Elevilor li s-a propus la finele discuției următoarea literatură:

1. Ieromonah Serafim Rose „Cartea Facerii, Crearea lumii și omul începuturilor”;
2. Prof. Dr. Ing. Gheorghe Sandu (Ieromonah Grigorie): „Evoluția spre Creator”;
3. Oana Iftim: „Introducere în antievoluționismul științific”.

Mulțumindu-le pentru întrebări și atenție, le-am urat succese.

CALENDAR ORTODOX Martie - Mărțișor

1 V 14 Cuv. Mc. Evdochia; Cuv. Domnina; Sf. Mc. Antonina.

2 S 15. *Pomenirea răposaiilor.* Sf. Sfințitul Mc. Teodot; Sf. Mc. Isihie și Nestor.

3 D 16 **Duminica II din Postul Mare a Sf. Grigorie Palama. Sfinții Mucenici Eutropie, Calinic și Vasilisc.**

4 L 17 *Săptămâna a III din Post.* Cuviosul Gherasim de la Iordan; Sf. Mc. Pavel.

5 M 18 Sf. Sfințit Mc. Conon din Isauria; Sf. Mc. Iraida. Începutul Postului Mare.

6 Mc 19 Sfinții 42 de Mucenici din Amoreea; Sf. Eufrosin.

7 J 20 Sf. Sfințit. Mc. și episcop din Cherson: Vasilevs, Efrem, Evghenie, Capiton, Elpidie.

8 V 21 Cuviosul Teofilact Mărturisitorul, episcopul Nicomidiei; Cuv. Dometie.

9 S 22 + **Sfinții 40 de Mucenici din Sevastia; Sf. Mc. Urpasian.**

10 D 23 **Duminica III-a din Postul Mare, (a Sfintei Cruci).** Sf. Mc. Condrat, Ciprian, Dionisie și cei împreună cu dâșii.

11 L 24 *Săptămâna a IV din Post.* Sf. Sofronie Patriarhul Ierusalimului; Sf. Mc. Trofim și Talu.

12 M 25 Cuv. Teofan Mărturisitorul; Sf. Grigorie Dialogul.

13 Mc 26 Aducerea Moaștelor Sf. Ierarh Nichifor.

14 J 27 Cuviosul Benedict; Sfântul Mucenic Alexandru preotul.

15 V 28. Sfinții Mucenici Agapie, Plisie și Timolau și cei împreună cu dâșii.

16 S 29 *Pomenirea răposaiilor.* Sfinții Mucenici Sabin, Papa, Romano și Anin.

17 D 30 **Duminica a IV-a din Postul Mare. Cuviosul Alexie omul lui Dumnezeu; Sf. Mucenic Marin.**

18 L 31 *Săptămâna a V din Post.* Sf. Chiril arhiepiscopul Ierusalimului.

19 M 1 Sfinții Mucenici Hrisant, Daria și Ilaria.

20 Mc 2 Cuvioșii Mucenici uciși în Mănăstirea "Sfântul Sava cel Sfințit".

21 J 3 Cuviosul Iacob, episcopul și Mărturisitorul; Sf. Toma și Serapion.

22 V 4 Sf. Sfințit Mc. Vasile, preotul din Ancira.

23 S 5 *Sămbăta Acatisului.* Sf. Cuv. Mc. Nicon și cei 199 de ucenici ai lui.

24 D 6 **Duminica a V-a din Postul Mare. Intrarea Domnului în Ierusalim. Cuv. Zaharia; Sf. Mc. Luca; Sf. Artemon.**

25 L 7 (+) **Buna Vestire. (Dezlegare la pește).**

26 M 8 *Soborul Arh. Gavriil;* Sf. V. Montanus preotul și soția sa Maxima.

27 Mc 9 Sf. Mc. Matroana din Tesalonic; Sf. Prooroc Anania.

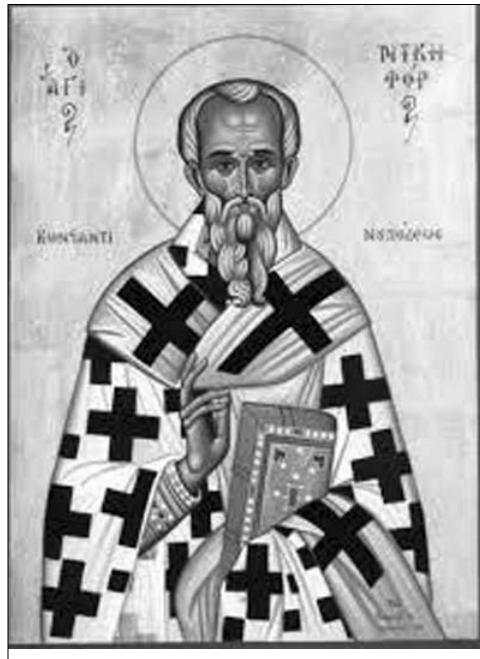
28 J 10 Cuv. Ilarion cel Nou și tefan, făcătorul de minuni; Sfinții Mucenici Filit și Lidia.

29 V 11 Cuv. Mc. Marcu episcopul Aretuselor; Sf. Chiril diaconul.

30 S 12 *Sămbăta lui Lazăr.* Cuv. Ioan Scărarul; Sf. Prooroc Ioad; Sf. Evula - mama Sf. Pantelimon.

31 D 13 **Duminica a VI (a Floriilor) din Postul Mare. Intrarea Domnului în Ierusalim. Sf. Sfințit Mc. Ipatie, episcopul Gangrei; Sf. Acachie și Veniamin diaconul. (Dezlegare la pește)**

Preacuviosul Teofilact Mărturisitorul, episcopul Nicomidiei

8/21 martie
Preacuviosul Teofilact Mărturisitorul, episcopul Nicomidiei s-a născut pe la jumătatea secolului al VIII-lea, fiind în tinerețe mare demnitar împărătesc și prieten al viitorului Patriarh al Constantinopolului, Tarasie, cel care a prezidat - la anul 787 - al VII-lea Sinod Ecumenic de la Niceea. În perioada Sinodului, Teofilact intră în monahism împreună cu un bun prieten al său, Mihail al Sinadelor, viețuind

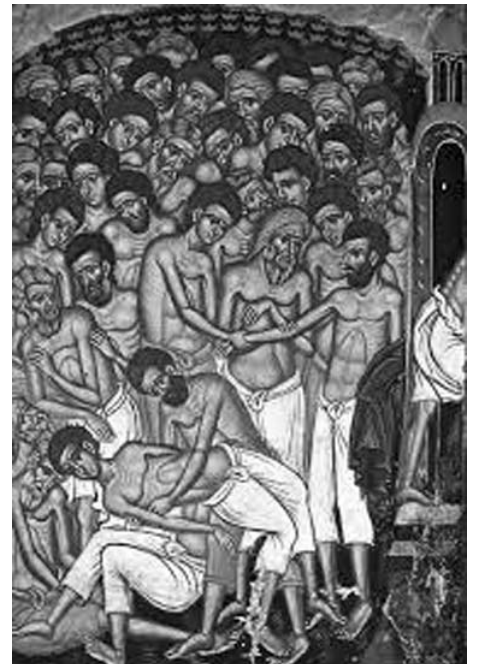
intr-o mănăstire de pe țărmul Mării Negre și devenind amândoi foarte cunoscuți pentru "faptele lor bune și adâncă lor înțelepciune". Patriarhul Tarasie îi ridică la treapta de episcop, Sfântul Mihail fiind numit la Sinade, iar Sfântul Teofilact - în Nicomidia. S-a făcut cunoscut prin grija față de săraci și bolnavi, ridicând spitale, azile și case pentru străinii călători. Venind ca împărat Leon Armeanul (813-820), un mare luptător împotriva

Sfintelor icoane, Patriarhul Nichifor împreună cu mai mulți episcopi - printre care și Teofilact - au rugat pe Împărat să nu provoace noi tulburări în Biserică dar acesta i-a exilat. Timp de 30 de ani - până la sfârșitul vieții pământești - Sfântul Teofilact a trăit exilat într-o veche localitate, Strovilon, de pe țărmul turcesc al Marii Negre. În timpul împărătesei Teodora (842-856), trupul Sfântului Teofilact a fost adus în Nicomidia și așezat în biserica ctitorită de el.

Sfinții 40 de mucenici din Sevastia

9/22 martie

Sfinții 40 de mucenici din Sevastia erau cu toții ostași în armata romană staționată în Sevastia Armeniei, de fel din zona Asiei Mici (Capadocia), în timpul împăratului Liciniu (308-324). Conducătorul militar al lor se numea Agricola, un aspru luptător împotriva creștinilor. Aflând ca un grup de 40 de ostași din subordinea sa refuza să se închine idolilor, fiind creștini, le ordona să-și lase credința. În numele celor 40 a răspuns Chirion, cel mai mare în grad dintre ei: "Cum am luptat și am biruit pe vrăjmași, pentru împăratul pământesc, tot așa vom lupta și pentru Împăratul ceresc, împotriva vrăjmașilor Lui." Neputând să-i convingă să renunțe la credința în Hristos, Agricola ordonă ca cei 40 de tineri ostași să fie obligați să intre - dezbrăcați - în lacul Sevastia, care era în acea perioadă a anului aproape înghețat. Unul dintre ei nu a rezistat și a ieșit din lac dar, intrând în baia caldă cu care erau ademeniți cei din lac, a murit. Numărul mucenicilor s-a completat cu unul dintre temniciperi care, văzând tăria martirilor, s-a declarat și el creștin și a intrat în lac, alături de ceilalți. După ce au fost scoși din lac, martirilor li s-au sfărâmat gleznele, fiind apoi arși de viu. Dintre cei 40 de mucenici sunt cunoscute numele lui Kirion, Candid, Domnes, Isihie, Iraclie, Smaragd, Evnichie, Valent, Vivian, Claudie, Prisc, Teodul, Evtihie, Ion, Xantie, Ilian, Sisinie, Aghie, Alexandru, Ilie, Gorgonie, Teofil, Dometian, Gaic, Leontie, Atanasie, Chiril, Sacherdon, Nicolae, Valerie, Filoctimon, Severian, Hudien, Meliton și temnicerul Aglae.

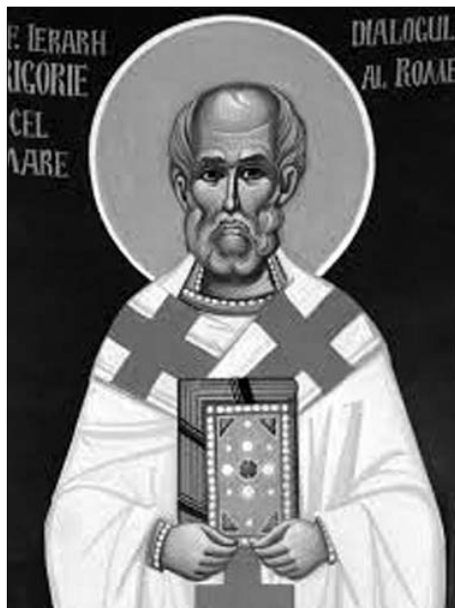
Preacuviosul Parinte Grigorie Dialogul

12/25 martie

Preacuviosul Parinte Grigorie Dialogul, papa al Romei s-a născut la anul 540, la Roma, în timpul împăratului Justinian (527-565). Ocupa diferite funcții în administrație, la 34 de ani devenind pretor, adică prim-judecator al Romei. Înclinat spre viața duhovnicească, după moartea părinților se călugărește și, pe terenurile sale, zidește șapte mănăstiri în Sicilia, înzestrându-le cu toate cele trebuincioase. Apoi, chiar în casa părintească din Roma înființează o mănăstire, cu hramul Sfântului Apostol Andrei.

Apreciat de Papa Pelagie, este trimis ambasador al Sfântului Scaun la Constantinopol, iar la întoarcere este numit stareț al mănăstirii din casa sa și arhidiacon al Papei. După moartea episcopului de Roma, este ales Papa. L-au caracterizat încrederea în rugăciune, smerenia și milostenia. A zidit foarte multe case pentru săraci, nu numai în Roma ci și la Ierusalim și în Muntele Sinai. S-a opus categoric comerțului cu sclavi, pe mulți eliberându-i și botezându-i la credința creștină. Este cel ce a hotărât ca să se săvârșească de către romani Sfânta Liturghie și în post, alcătuind Liturghia darurilor mai înainte sfințite, care se săvârșește și astăzi.

A scris multe cărți, devenind cunoscut în întreaga lume prin «Fapte din viața sfinților care au trăit pe pământul Italiei sau Dialogul». Într-o zi de 12 martie, după treisprezece ani și jumătate de păstorie ca episcop de Roma, a trecut la cele veșnice.

Sfinții Mucenici Hrisant și Daria

19 martie/1 aprilie

Sfinții Mucenici Hrisant și Daria au fost martiri creștini din secolul al III-lea după Hristos. Tatăl lui Hrisant a fost ales senator la Roma, în vremea împăratului Numerian (283-284), astfel că a venit din Egipt în capitala Imperiului, însoțit și de fiul său. După ce a studiat la școlile păgâne din Egipt și Roma, Hrisant a dorit să cunoască și câte ceva despre Sfânta Scriptură, normativă pentru cei ce se numeau creștini. Luând legătura cu un preot creștin sihastru, pe nume Carpofoz, nu numai că învăța Scripturile, dar chiar cere să se boteze și el, iar la scurt timp devine predicator al lui Hristos în Roma. Neputând să-l înduplece să lase învățătura creștină, tatăl său hotărâse să-l căsătorească cu o tânără păgână, trăgând nădejde ca aceasta îl va convinge să redevină păgân. Numai că tânăra Daria devine și ea creștină, apare disperarea autorităților, care îi dau pe mâna unui aspru persecutor, numit Claudiu. Văzând răbdarea la chinuri, dar și auzind răspunsurile date anchetatorilor, Claudiu se botează și el, împreună cu ostașii lui. Din ordinul împăratului, Claudiu și ostașii sunt uciși, iar Hrisant și Daria sunt îngropați de viu, la data de 19 martie 283. În timpul împăratului Constantin cel Mare, moaștele lor sunt puse în vestitele catacombe de pe calea Salaria din Roma.

SFÂNTUL ȘI MARELE POST

Postul Mare începe în luna care urmează după Duminica izgonirii lui Adam din rai (sau Duminica lăsatului sec de brânză).

Luni și marți din prima săptămână a Postului Mare sunt zile aliturgice datorită ascezei totale (post negru) a monahilor în aceste două zile. Strictețea postului e mai mare față de celelalte săptămâni. La Pavcernița Mare din primele patru zile se adaugă Canonul Sfântului Andrei Criteanul, preluat din joia săptămânii a V-a și împărțit în patru secțiuni. În tot Postul Mare, rugăciunile au un pronunțat caracter penitențial și au un fundament biblic mai evident.

Sâmbetele Postului Mare au o rânduială specială, dat fiind că în aceste zile este permisă comemorarea sfinților și strictețea ascezei, se relaxează puțin, ca și în duminici. Prima sâmbătă a Postului Mare este numită Sâmbăta Sfântului Teodor Tiron și este legată nu de pomenirea propriu-zisă a lui (care e pe data de 17 februarie), ci de „minunea colivelor” făcută de el în Postul Mare (vezi Sinaxarul zilei). Următoarele trei sâmbete: a II-a, a III-a și a IV-a sunt dedicate pomenirii celor răposați. Sâmbăta a V-a a Postului Mare este numită și Sâmbăta Acatistului Născătoarei de Dumnezeu. Originea sărbătorii Acatistului se datorează eliberării minunate a Constantinopolului de asediul perșilor, în anul 626. Odată cu generalizarea acestei sâmbete, bizantinii au început să sărbătorească și alte trei victorii asupra dușmanilor, câștigate tot cu ajutorul Maicii lui Dumnezeu (istorisite la sfârșitul Triodului). Denumirea de Sâmbăta Acatistului este legată de cântarea în picioare a acestui imn închinat Fecioarei Maria. Se pare că acest imn - Apărătoarei Doamne... - exista și înainte de 626 și el a fost compus fie de patriarhul Proclu, fie de patriarhul Serghie al Constantinopolului. Acest Acatist a fost, o vreme, imnul poporului bizantin.

DUMINICILE POSTULUI MARE, TREPTE SPRE ÎNVIERE

Prima duminică a Postului Mare, a Ortodoxiei, era numită în vechime (până în sec. al XI-lea) a proorocilor Moise, Aaron, David și Samuel. Denumirea actuală vine de la sărbătoarea Triumfului Ortodoxiei asupra tuturor ereziilor, instituită de patriarhul Metodie al Constantinopolului la 11 martie 843, pentru a fi sărbătorită în fiecare an în prima duminică a Postului Mare. Atât Apostolul cât și Evanghelia se referă la vechea praznuire a profetilor Vechiului Testament, în frunte cu Moise. Se obișnuiește în anumite locuri ca în această zi să se facă procesiuni cu icoane (în amintirea biruinței iconodulilor în anul 842) și să se citească

Synodikonul Ortodoxiei, care este un act în care sunt anatemizați ereticii din toate timpurile și sunt fericiți apărătorii dreptei credințe.

Duminica a II-a din Postului Mare este dedicată Sfântului Grigorie Palama. La Liturghie se citește despre vindecarea slăbănogului din Capernaum. Pomenirea Sfântului Grigorie Palama († 1359) ca apărător al isihasmului are o importanță duhovnicească foarte profundă pentru acest post, în care suntem chemați să ne rugăm cât mai mult și să încercăm bucuriile unei vieți duhovnicești, de credință, liniștire a minții și curăție.

Duminica a III-a din Postului Mare este închinată Sfintei Cruci, pe de o parte, prin mutarea în această zi a sărbătorii din 6 martie, a Aflării Cinstitei Cruci, și pe de altă parte, pentru apropierea jumătății Postului, moment în care Crucea Domnului se prezintă celui ostenit de nevoiță ca un popas răcoritor și dătător de noi puteri sufletești. Începând cu săptămâna a IV-a, se adaugă la Liturghie ecteniile pentru cei spre luminare, fapt ce vădește vechea practică a pregătirii pentru Botez a catehumenilor.

Duminicile a IV-a (a Sfântului Ioan Scărarul) și a V-a (a Cuvioasei Maria Egipteanca) ne pun înaintea pilda de nevoiță a acestor doi Sfinți, pomeniți în această perioadă (Sfântul Ioan la 30 martie, iar Cuvioasa Maria pe 1 aprilie). Acești doi sfinți

ne însuflețesc cel mai mult în această perioadă a Postului Mare - Sfântul Ioan Sinaitul, prin lucrarea sa, Scara, ne îndeamnă să purcedem pe calea virtuților, iar Sfânta Maria Egipteanca, prin viața sa de pocăință, este un exemplu de îndreptare și de sfințire a conduitei.

PERIOADA TRIODULUI, MOMENTUL INTENSIFICĂRII VIEȚII DUPĂ DUH

Întreaga Săptămână a patimilor este o meditație la pătimirile Domnului, dar și la ultimele fapte și învățături date de El. Pe de altă parte, aceasta este o perioadă de intensificare a eforturilor noastre duhovnicești în vederea unei pregătiri mai bune pentru praznicul Învierii.

De aceea, este numită și Săptămâna Mare încă din sec. al IV-lea, în Constituțiile Apostolice, iar acest epitet a trecut la toate zilele acestei săptămâni. Inclusiv postul din această săptămână, începând cu Sâmbăta lui Lazăr și până în Sâmbăta Mare, este văzut și trăit ca un post mai special, de pregătire pentru Paști și o continuare firească și mai intensă a Postului Mare de 40 de zile, încheiat în vinerea dinainte de Florii.

Acest timp al Triodului, prin urcușul lui ascetic, liturgic și mistic, ne ajută să pășim pe calea vieții duhovnicești.

De multe ori, noi uităm scopul existenței noastre pământești, ne pierdem în „grijile cotidiene” și revenim la vechiul mod de viață, ce nu mai are ca scop primordial „căutarea mai întâi a împărăției lui Dumnezeu și a dreptății Sale”. Pr. Schmemmann spunea despre această revenire la viața lumească: „Cu adevărat, trăim ca și când El n-ar fi venit niciodată. Acesta este singurul păcat adevărat, păcatul păcatelor, nesfârșita tristețe și tragedie a noastră. Dacă pricepem aceasta, atunci putem înțelege ce este Paștile, de ce este nevoie de post și ce implică acesta.

Pentru că abia atunci înțelegem că tradițiile liturgice ale Bisericii, toate perioadele și slujbele sale, există, întâi de toate, cu scopul de a ne ajuta să ne recăpătăm vederea și gustul acestei vieți noi, pe care atât de ușor o risipim și o înșelăm, pentru a face pocăință și a ne întoarce la ea”. Bineînțeles, căutarea împărăției lui Dumnezeu este „calea cea strâmtă” ce se parcurge cu efort și renunțări și, de cele mai multe ori, alegerea ei nu este lucru ușor. Soluția ce ne este dată de Biserică pentru „deschiderea ochilor” noștri spre aprecierea cum se cuvine a darului făcut nouă de către Fiul lui Dumnezeu, la Învieria Sa ca om, este Postul Paștilor.

200 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA TIPOGRAFIEI EPARHIALE LA CHIȘINĂU

După anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus, în mai 1812, orașul Chișinău devine centru administrativ și cultural al ținutului. Pentru ca capitala provinciei să devină, de asemenea, și un important centru tipografic, a contribuit mult și activitatea mitropolitului Gavriil.

După mutarea sa din Iași la Chișinău, mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni a constatat că bisericile parohiale, mănăstirile și schiturile din Basarabia nu numai că duc lipsă de cărți duhovnicești necesare pentru îndrumarea preoților și a credincioșilor de rând, dar n-au nici cărțile necesare pentru săvârșirea slujbelor religioase.

Având în vedere această situație, mitropolitul Gavriil a găsit de cuviință să înființeze la Chișinău, pe lângă casa mitropolitană, o tipografie unde urmau să se tipărească în limba română și slavonă toate cărțile necesare săvârșirii slujbei bisericești, precum și cărți didactice pentru școlile din Basarabia.

Pentru aceasta, mitropolitul Gavriil a întocmit o adresare către Sfântul Sinod al Bisericii Ruse, prin care solicita deschiderea la Chișinău a unei tipografii, arătându-se totodată necesitatea ei stringentă pentru „educarea și instruirea clerului și a altor credincioși în limba moldovenească și rusă”.

În raportul din 25 septembrie 1813 către Sfântul Sinod, mitropolitul Gavriil menționează că, vizitând parohiile și mănăstirile încredințate păstoririi lui, a observat că acestea duc lipsă de cărți duhovnicești, ba chiar și de cele liturgice sau de cult.

Mitropolitul Gavriil, anunțând lipsa cărților de slujbă, indirect, invoca și alte motive, de mare importanță pentru noi: clerul moldovean de aici „e silit” să cumpere cărți bisericești „tipărite în cea mai mare paria în regiunile austriace”, iar cărțile de acolo „sunt uniute (greco-catolice n.a.) și (...) conțin învățături și povățuiri, care nu seamănă cu dogmele bisericii ortodoxe [...], de aceea s-a interzis cumpărarea unor astfel de cărți”. De fapt, aici se repetă situația în care s-a mai confruntat mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni întâlnit pe când păstora eparhia Kievului și Haliciului, și unde erau răspândite cărțile tipărite de greco-catolici la mănăstirea din Poceaev.

Chiar și parohiile rusești, deși puține la număr, care se aflau în Basarabia, întâmpinau greutăți în ceea ce privește aprovizionarea cu cărți, deoarece erau nevoite să le aducă tocmai de la Kiev. De aceea, mitropolitul Gavriil Bănulescu propune să se deschidă la Chișinău, pe lângă Casa mitropolitană, a unei tipografii care ar tipări, sub supravegherea nemijlocită a mitropolitului Bănulescu-Bodoni, cărți în limba română și slavonă pentru bisericile din regiune. Astfel, motivele invocate de mitropolitul Bănulescu-Bodoni devin un pretext subtil în scopul obținerii aprobărilor de rigoare pentru organizarea tipăririi cărților românești în Basarabia anexată de imperiul rusesc.

Este important să reținem că intenția exarhului de a organiza la Chișinău o tipografie duhovnicească erau deja parțial realizate. În același raport din 25 septembrie 1813, mitropolitul Gavriil menționează că este aproape de finalizare clădirea de piatră preconizată pentru instalarea tipografiei cu tot utilajul necesar, cu chilio pentru tipograf și lucrători.

Au fost procurate materialele necesare, literele slovenești și române, iar de la mănăstirea Neamț a fost invitat un tipograf iscusit și anume călugărul Ignatie, care, fiind de origine rus, cunoștea bine atât limba rusă, cât și cea română. Iar dintr-o scrisoare a mitropolitului Gavriil, adresată lui Ambrozie, mitropolitul Novgorodului și Sankt Petersburgului din 12 martie 1814, aflăm că la acel moment „s-a ridicat tipografia din piatră, cu toate pentru a așeza în lăuntru ei atelierul tipografic și chiliile pentru tipograf și lucrători, [...] scule, material, litera și toate cele trebuincioase sunt gata...”.

Raportând despre toate acestea Sfântului Sinod, mitropolitul Gavriil cere binecuvântarea acestuia pentru deschiderea tipografiei.

Însă autoritățile ruse nu se grăbeau să aprobe inițiativa mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni. De aceea, el este nevoit să se adreseze la mai multe personalități influente din Rusia pentru a accelera deschiderea tipografiei. Astfel, la 12 martie 1814, mitropolitul Gavriil adresează o scrisoare către Ambrozie, mitropolitul Novgorodului și Petersburgului, prin care îl ruga „să-și dea concursul în această de mare importanță acțiune (deschiderea tipografiei - n. n.), deoarece, dacă nu i se va îngădui deschiderea tipografiei, el nu va avea mijloace pentru înregistrarea bisericilor basarabene cu „cărți pentru rugăciune, rânduiala pentru parastas, catehizise, cu instrucțiuni pentru blagocini, cu predici duminicale și pentru sărbători”, și că „fără tipografie vor urma mari greutăți în instruirea tineretului”. În aceeași scrisoare, mitropolitul Gavriil se oprește și asupra

problemei cenzurii cărților, care, în concepția lui, va fi efectuată chiar de dânsul, afirmând că nici o carte nu va putea fi tipărită fără aprobarea lui personală. Cât ține de corectura tipăriturilor, mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni propune ca cărțile românești să fie corectate de dânsul, iar cele slavone de către episcopul vicar Dumitru Sulima.

O altă scrisoare cu același conținut a fost adresată oberprocurorului Sfântului Sinod Golîfîn la 12 martie 1814, în care se spunea printre altele: „(...) plecat Vă rog să folosiți trecerea ce aveți pe lângă Sfântul Dirigentul Sinod [...] noblețea Voastră să interveniți cât mai curând la Sfântul Dirigentul Sinod să trimită binecuvântarea sa la raportul meu pentru a începe tipărirea în noua noastră tipografie”.

Au trecut încă două luni și, în sfârșit, mitropolitul Gavriil primește, la 27 mai 1814, mult așteptatul Ucaz de la Sfântul Sinod din 4 mai 1814, pentru deschiderea tipografiei.

Ucazul Sinodal trimis pe numele mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni era alcătuit în baza ucazurilor împăratești din 20 iunie 1787 și a celui din 9 februarie 1802, potrivit cărora se permitea deschiderea tipografiei, dar fără vreo contribuție din partea statului. În ucazul Sinodal din 4 mai 1814, erau stipulate 17 condiții de funcționare a tipografiei din Chișinău: tipografia din Chișinău se va numi Tipografia Exarhicească a Basarabiei (I); Grija pentru întreținerea și funcționarea tipografiei o va purta mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni (II); Grija pentru conținutul cărților tipărite la Chișinău este pusă pe seama mitropolitului (III); Tipografia trebuie să aibă atât litere bisericești, cât și litere civile (IV); Pentru tipărirea cărților bisericești în limba slavonă nu vor fi folosite cărțile vechi (de până la reforma patriarhului Nikon - n. a.) sau altele neîndreptate, ci doar cele editate de tipografia Sinodală din Moscova (V); la tipărirea acestor cărți nu se permite abateri de la textul tipăriturilor sinodale (VI); în tipografia exarhicească se tipăresc și cărți în limba moldovenească (română - n. a.), care urmează să fie traduse după aceleași tipărituri sinodale (VII); prin cărți bisericești se subînțeleg cărțile care se folosesc în ciclul liturgic, precum și Biblia, Mineiele pentru citire, povețe duhovnicești, mai pe scurt, toate cele care se tipăresc cu litere bisericești în pomenita tipografie Sinodală (VIII); Gramaticile necesare pentru Seminar, la fel și alte manuale, pot fi tipărite cu litere civile, dar și acestea după cele care au văzut lumina tiparului la tipografia Sinodală de la Moscova (IX); Cărțile care urmează să fie reeditate la Chișinău după cele apărute la Academie, Universități și alte instituții laice se vor tipări numai după ce va fi primit consimțământul conducerii acestor așezăminte (X); În cazul în care apare necesitatea de a tipări cu caractere civile cărți editate la Tipografia Sinodală stipulate în p. IX fără traducerea acestora în limba moldovenească, se va cere încuviințarea Sfântului Sinod pentru fiecare caz aparte (XI); La fel și cărțile noi, traduse sau în original, necesare pentru Seminar, nu vor fi editate în tipografia mitropolitană fără aprobarea prealabilă (XII); Vor fi prezentate Sfântului Sinod pentru examinare și traducerile sau lucrările persoanelor duhovnicești care au ca tematică Sfânta Scriptură, exegeza Sfintei Scripturi, cărți despre credință, sfințenie, cu recenzia mitropolitului Gavriil referitoare la oportunitatea editării acestor lucrări (XIII); Cărțile tipărite la tipografia exarhicească din Chișinău pot fi vândute atât bisericilor, cât și persoanelor particulare (XIV); Câte un exemplar de carte din fiecare ediție tipărită la Chișinău urmează să fie expediat către Sfântul Sinod și către bibliotecile acestuia (XV); de la fiecare ediție nouă tipărită la Chișinău să fie expediate câte un exemplar către Departamentul Ministerului Instrucțiunilor Publice, Academiei de Științe, Academiei Teologice din Sankt Petersburg și două exemplare la Biblioteca Publică Imperială (XVI); La sfârșitul fiecărui an, mitropolitul Gavriil urma să informeze Sfântul Sinod, dar și administrația civilă locală despre numărul și titlurile cărților tipărite (XVII).

Toate activitățile tipografice urmau să fie întreținute, în exclusivitate, din resurse locale. Or, în limbajul celuiiași document, constatăm că „pentru acest lucru folositor” nu era nevoie de nici un bănuț din trezoreria statului. Constatăm cu certitudine că toată responsabilitatea în vederea funcționării tiparului și-a asumat-o mitropolitul Gavriil, iar grija exarhului asupra activității cărțurărești pe care și-o asumase benevol nu era deloc ușoară.

Peste trei zile de la primirea ucazului Sfântului Sinod, mitropolitul Gavriil a alcătuit un Regulament intern de funcționare al tipografiei, care conținea doar 7 articole. În colecția de arhivă, acest act important este conservat sub titlul „Despre deschiderea tipografiei” (nr.1263 din 30 mai 1814). În acest Regulament se spune: Tipărirea

cărților se va face numai cu permisiunea și aprobarea în scris a mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni (I); după primirea aprobării, tipograful este dator să prezinte pentru corectură mitropolitului Gavriil cărțile moldovenești, iar cele slavone episcopului Dumitru (II); tipograful este obligat să respecte regulile în tipografie și să supravegheze activitatea lucrătorilor (III), tipograful nu poate părăsi locul de lucru fără aprobarea mitropolitului, iar în caz de necesitate să numească pe un lucrător de nădejde în locul său (IV); tipograful va ține evidența cheltuielilor pentru cărțile tipărite și are dreptul să decidă când și ce cărți vor fi tipărite, precum și resursele necesare pentru acest lucru. Pentru aceasta, Dicasteria uram să elibereze patru registre în care să fie introduse informații despre fiecare tipăritură și care să fie prezentate mitropolitului Gavriil spre examinare în luna ianuarie a fiecărui an (V); după tipărirea fiecărei cărți, tipograful urma să prezinte mitropolitului Bănulescu-Bodoni informații despre cheltuielile suportate (VI) și, în sfârșit, Regulamentul mitropolitului Gavriil stipulează că nu se îndoiește de faptul că tipograful Ignatie, om iscusit în arta tipografică și cu o purtare ireproșabilă, își va îndeplini conștiincios obligațiile pe care și le-a asumat în activitatea de la tipografia mitropolitană din Chișinău (VII).

La 31 mai 1814, într-o atmosferă solemnă, tipografia a fost deschisă. Utilajele tipografiei – teascurile tipografice, caracterele slavone și rusești, gravurile și alte materiale, o parte au fost aduse de la Kiev, unele au fost transferate din fosta tipografie a lui M. Strelbițchi, care funcționase în anii 90 ai secolului XVIII la Dubăsari, iar altă parte a fost confecționată de meșterii din partea locului. Un ajutor deosebit la organizarea și amenajarea tipografiei de la Chișinău a fost acordat mitropolitului Gavriil de către arhimandritul Ioanichie (Ivan Șikov) (1776-1845), care era «tare iscusit în ale gravurii și zugrăvelii și priceput în tehnica tipografică».

De sub teascurile tipografiei înființate de mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni au ieșit toate publicațiile din provincie și în primul rând cele 31 de cărți de cult: Liturghier, Psaltire, Minei, Molitvenic, Ceasoslov etc., ca și cele 20 de tipărituri reprezentând Polihronismos sau Forme de ectenii. Numai trei titluri au apărut la St. Petersburg: Noul Testament, 1817, la tipografia Sf. Sinod și Biblia (cu tiraj detașat Noul Testament), 1819, la tipografia lui N. Greci.

Dacă vom lua în considerație faptul că tipăriturile bisericești se folosesc de-a lungul mai multor generații, va trebui să recunoaștem că prin tipăriturile mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni bisericile din Basarabia au fost înzestrate pentru câteva generații cu texte într-o limbă română adecvată.

Rolul acestei tipografii în viața culturală a românilor basarabeni a fost deosebit de mare, dacă luăm în considerație faptul că era unică în felul ei în întreg sudul imperiului, cu excepția celei de la Kiev. De sub teascurile tipografiei eparhiale ai ieșit o serie de cărți, cele mai multe bisericești, care au fost răspândite în întreg cuprinsul Basarabiei. Slova românească în Basarabia sub stăpânirea rusă a avut un puternic sprijin în această tipografie. Cărțile tipărite au dus cuvântul scris în limba națională chiar și în părțile de peste Prut și în alte ținuturi locuite de români.

Astfel încât tradiția tipăririi cărții în limba română a continuat în Basarabia la fel ca și în celelalte provincii anexate de stăpâniri străine, în Transilvania și Bucovina, firește, în forme cenzurate și dependente de hotărârile centrului.

De la înființarea ei până la moartea exarhului Gavriil, timp de șapte ani, în tipografia de la Chișinău s-au tipărit 19.450 de exemplare de suma de 225.252 de lei 20 de bani.

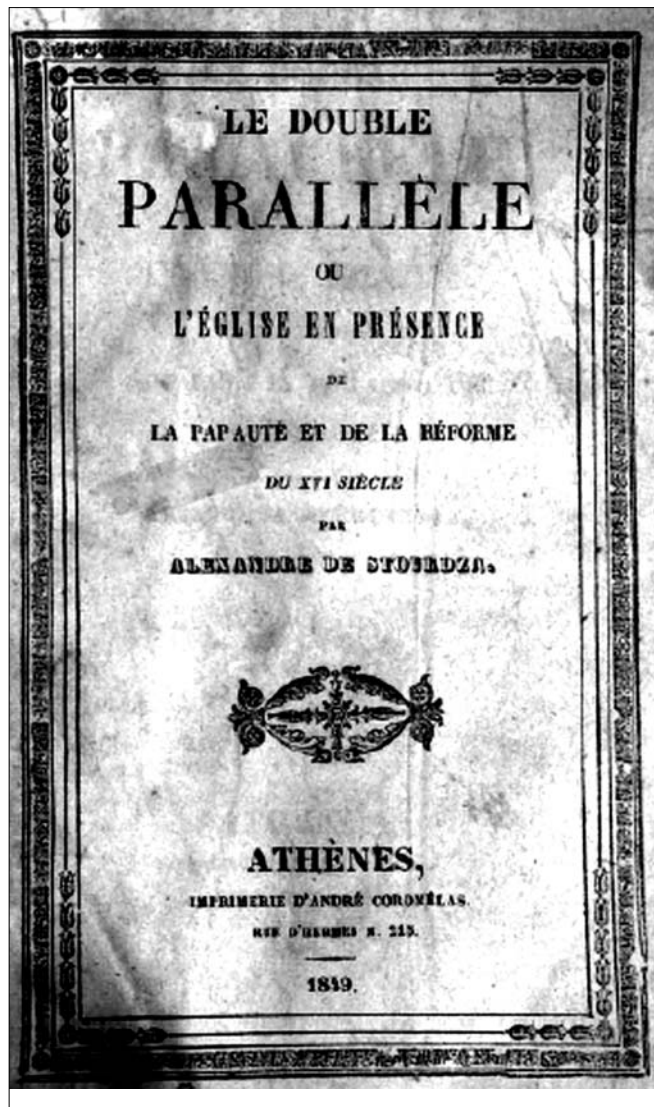
În încheiere, subliniem încă o dată rolul însemnat pe care îl are cartea în cadrul culturalizării și civilizației omenirii. Marele scriitor Mihail Sadoveanu a sintetizat cum se poate mai bine, într-un aforism, principiul activ al valorificării moștenirii culturale și funcția ce îndeplinește cartea ca produs al gândirii și al sensibilității omenescii, pe care îl reproducem pentru frumusețea și semnificația sa:

„Cartea îndeplinește nu numai minunea de a ne pune în contact cu semenii noștri depărtați în timp și spațiu; cartea îndeplinește fapta de mirare de a ne face să trăim în afară de minciună, nedreptate și prejudecăți. În aceste urne sacre, în care poezii și cugetătorii și-au închis inimile, găsim acea putere fără moarte care mișcă umanitatea înainte în progresul ei neconținut. Într-o calamități și catastrofe, oamenii nobili care nu mai sunt ne dau puterea acumulată în operele lor ca să răzbidim spre adevăr, justiție și pace”.

Dublul paralel sau Biserica în fața papalității și a reformei veacului al XVI-lea

De Alexandru Scarlat Sturza.

(tradus de Nicolae Fuștei după ediția din 1849. "Le double parallèle ou L'Eglise en présence de la papauté et de la réforme du XVI siècle")

(Continuare. Începutul în Nr. 2)

II. DESPRE EXISTENȚA PURGATORIULUI

Termenul Purgatoriu, sau focul curățitor, nu era cunoscut în creștinismul antic. În ceea ce privește dogma, Biserica Ortodoxă de Est întotdeauna a învățat, conform Sf. Chiril al Alexandriei, că orice ispășire pentru cei morți nu se efectuează prin durere și suferință în Purgatoriu (doctrină care nu a fost revelată), ci pur și simplu: cu rugăciunile și milosteniile celor vii pentru cei morți, uniți prin credința în meritele Mântuitorului, și principalul – oferirea de către Biserică a Jertfei fără de sânge ar putea acorda sufletelor plecate din această lume un ajutor eficace. În sfârșit, că sufletele, după deces, sub îndrumarea îngerilor păzitori, trebuie să treacă vămile (Τελώνια) succesive, pentru a urca sau a coborî la locul de veșnicie. Asta e tot ceea ce Biserica a putut să colecteze din revelația Divină, care indică gradele și locașurile diferite, fie în locurile de fericire, fie în cele de pedeapsă (Ev τῆ οἰκία τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαί εἰσι, "Ev. A. J. Ch. XIV", v. 2. «În casa Tatălui Meu sunt multe locașuri» (Ioan 14, 2). "Ἐκότος τὸ ἐξώτιρον", "Întinericul din afară"). Biserica se roagă și ne poruncește și nouă să ne rugăm pentru cei răposați, dar neîndrăznind să exploreze adâncul milostivirii Tatălui și Fiului său preaiubit; fără a oferi un teren zădarnic curiozității minții dincolo de limitele revelației exprimate.

De aici concluzionăm că cunoașterea noastră ignorantă cu privire la pedepsele și ispășirile din Purgatoriu este mai mult în conformitate cu Biserica

timpurie a Sfinților Apostoli și Sfinților Martiri. [Vezi la această temă operele Sf. Chiril; *Dogmatica* Sf. Ioan Damaschin; rugăciunea pentru decedați; la fel și *Mărturisirea de credință a Bisericii Ortodoxe*, sau *Marele Catehism* al lui Petru Movilă, care poate fi găsit în limba greacă populară, în latină, slavonă, rusă și germană].

III. DESPRE ÎMPĂRTĂȘANIA SUB DOUĂ SPECII

La instituirea Sfintei Euharistii la Cina cea de Taină din cămara din Sion, Domnul nostru, pontiful și jertfa fără de prihană, după cinul lui Melhisedec, le-a zis în mod expres ucenicilor săi prin prezentarea potirului Noului Legământ: «Beți dintru acesta toți!». Or Taina Trupului și Sângelui lui Iisus Hristos a fost instituită pentru ca să continue până când El va veni, după cum declară Sf. Apostol Pavel; și iată ce a zis Mântuitorul: «Dacă nu veți mânca din Trupul Fiului Omului și nu veți bea din sângele Lui, nu veți avea viață în voi». Biserica Orientului, fidelă exemplului Bisericii timpurii, nu a îndrăznit niciodată să oprească potirul pentru laici sau pentru copiii mici. De asemenea, ea a ordonat să se înmoaie pâinea pentru împărțirea bolnavilor în vin consacrat. În timp ce Biserica din Vest a ajuns să adopte această distincție arbitrară între cuminicarea clericilor și cea a laicilor. Ea nu poate justifica o astfel de inovație nici prin cuvântul lui Dumnezeu, nici prin tradiția universală a Bisericii; nu o poate întemeia decât pe subtilități zădarnice, precum: un corp nu poate fi lipsit de sânge. Biserica Occidentală, după ce a lăsat să existe parțial abuzul în această chestiune [în dioceza din Constanța, Germania, încă se mai menține împărțirea sub ambele specii], pe parcursul secolelor va dori oare să se bazeze pe autoritatea Conciliului de la Trent? Dar asta ar însemna să dea mărturie sie însăși, mărturie declarată de Domnul nostru nulă.

Încă un punct contestat, care dispare la o simplă comparație cu ritualurile sacre ale Bisericii Universale. (Vezi Bossuet. *Histoire des variations et Fleury. Hist. Éccl. sur la communion des enfants dans l'antiquité*).

IV. DESPRE SCUFUNDARE ȘI DESPRE TRIPLA AFUNDARE LA BOTEZ

Pentru a decide care parte respectă scrupulos și fidel cuvântul lui Dumnezeu, precum și Sfânta Tradiție, este suficient să citim atent fragmentul din Epistola Sf. Apostol Pavel către Romani (*Romani 6, 4*), care ne spune despre celebrarea Botezului, și să apelăm la mărturia triplei scufundări inițiatoare:

1) Canoanele primului Sinod Ecumenic și ale celui Trulan;

2) Cuvintele clare și precise ale Sf. Atanasie cel Mare, ale Sf. Chiril din Ierusalim în instrucțiunile lui catehetice (traduse în rusă) și, în sfârșit, ale Sf. Ioan Damaschin.

Noi, care urmăm cu ascultare aceste exemple și aceste precepte, suntem cu o conștiință sigură? Planul primordial al edificiului care nu este lucrul mâinilor omului vorbește în favoarea noastră. Într-adevăr, canoanele sinoadelor indicate mai sus impun botezul prin tripla scufundare pentru mai

multe secte ale ereticilor care se reîntorc la Biserică; Sf. Chiril descrie amply ceremoniile de Botez care sunt ale noastre, Sf. Atanasie spune în termeni proprii: «Noi scufundăm în apă și scoatem copiii de trei ori la Botez, proclamând astfel îngroparea și învierea în a treia zi a Domnului nostru». Pe aceeași temă, sunteți invitați să consultați: *Ierarhia bisericească a Sf. Dionisie Areopaghitul*, operele lui Teodorit și o serie de alte pasaje întâlnite în operele părinților Bisericii. Vedeți la fel și «*Lettres sur les devoirs du ministère sacré*».

În ceea ce ține de taina Mirului sau a Mirungerii, pe care Biserica noastră o administrează imediat după cea a Botezului, în conformitate cu Biserica Ecumenică (Universală). Este cunoscut faptul că Mirungerea este o modificare a punerii mâinilor. Or Apostolii și cei mai apropiați succesori ai lor o confereau celor nou-botezați. Mai mult, se considera că pentru admiterea tuturor în Biserică, trebuia să fi fost confirmați prin sfânta ungere, pentru participarea la Sfânta Euharistie. Ce fac Bisericile Occidentale prin faptul că nu ung copiii cu Mir decât de la vârsta de 14 ani? Ele condamnă o imensă majoritate a omenirii la moarte, înainte de a gusta hrana vieții veșnice!.. Chiar dacă am acumula raționamentele cele mai speciale în favoarea unei tradiții care trădează o credință slabă, aceste argumente, oricât de plauzibile ar fi, niciodată nu vor prevala asupra credinței drepte și simple, împotriva autorității Bisericii universale din toate timpurile. Aveți grijă, ca prin asemenea raționamente să nu ajungeți, pas cu pas, la admiterea doar a botezului adulților, așa cum o fac unele secte obscure din timpurile moderne.

V. DESPRE FOLOSIREA PÂINII DOSPITE ȘI A AZIMELOR ÎN ÎMPĂRTĂȘANIE

Asupra acestui punct contestat, care desparte creștinii în două părți, erudiția poate furniza o serie de argumente pro sau contra celor două rituri opuse. Unii vor spune că azimele, sau pâinea nedospită, reprezintă mai bine Mielul fără de păcat, jertfit pentru păcatele lumii; alții vor replica, sprijinindu-se pe texte din Evanghelie, că drojdiile nu au fost întotdeauna simbol al necurăteniei și al ipocriziei, că este la fel un principiu al mântuirii (în parabola femeii care a frământat cele trei măsuri de făină). Occidentalii pledează în favoarea pâinii nedospite, amintind riturile Paștelui iudaic, care exclude drojdiile, deducând că Cina cea de Taină a fost celebrată la fel. Orientalii contrapun acestui argument masa mistică antică și sensul literal al cuvântului grecesc *Απτος*, care înseamnă pâine dospită. De asemenea, s-ar putea menționa agapele primilor creștini, celebrate în tot locul și în orice moment fără pregătire suplimentară, cu pâine și vin, pe care Providența le dădea credincioșilor. Astfel, controversa ar putea fi dusă foarte departe. Dar ceea ce rezolvă definitiv problema este că utilizarea pâinii dospite în Sacrament este în conformitate cu tradiția constantă a Bisericii, care a avut mereu în inimă să modifice practicile iudaice, până la interzicerea postului și îngenuncherilor sâmbăta și duminica; este o practică mai recentă de a folosi azime, chiar și în Occident. Încă o dată: nepotrivire pe de o parte și respectare pe de alta.

(va urma)

Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe se va reuni în anul 2016 la Constantinopol

În perioada 6-9 martie 2014, la Istanbul s-au reunit capii Bisericilor Ortodoxe Autocefale pentru a conveni în privința organizării unui sinod mondial, denumit "mare și sfânt" sau al Optulea, date fiind cele Șapte sinoade ecumenice recunoscute ca atare de tradiția Ortodoxă. Ceea ce face acest eveniment deosebit, este faptul că între cel de al Șaptelea Sinod și cel de al Optulea, planuit pentru 2016, este un interval de peste 1.200 de ani, ultimul sinod recunoscut ca Ecumenic petrecându-se în anul 787.

Delegațiile Bisericilor Ortodoxe Locale au fost prezentate la adunare în următoarea componență:

· Patriarhia Constantinopolului: Sanctitatea Sa Patriarhul Constantinopolului Bartolomeu, mitropolitul de Pergam Ioan, mitropolitul Galiei Emanuil, arhiepiscopul Americii Dimitriei, mitropolitul Elveției Ieremia;

· Patriarhia Alexandriei: Preafericitul Teodor II Papă și Patriarh al Alexandriei, mitropolitul de Guineea Gheorghe; mitropolitul de Leontopol Gavriil, arhimandritul Teodor (Dridakis);

· Patriarhia Antiohiei: mitropolitul de Accra Sava; mitropolitul de Buenos-Aires Siluan, protoiereul Porfirii Gherghie;

· Patriarhia Ierusalimului: Preafericitul Patriarh al Ierusalimului și al Întregii Palestine Teofil, secretarul general al Sfântului Sinod arhiepiscopul de Constantin Aristarh, arhiepiscopul de Antedon Nectarie, diaconul Evloghie;

· Patriarhia Moscovei: Sanctitatea Sa Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii Chiril, președintele Departamentului relații externe bisericești al Patriarhiei Moscovei mitropolitul de Volokolamsk Ilarion, episcopul de Solnecinogorsk Serghii, șeful Secretariatului administrativ al Patriarhiei Moscovei, protoiereul Nicolai Balașov, vicepreședintele DREB al PM, colaboratorul DREB diaconul Anatolii Ciureakov;

· Patriarhia Georgiei: Sanctitatea Sa Preafericitul Katolicos – Patriarh al întregii Georgii Ilie II, mitropolitul de Ahaltși și Tao-Klarjeti Teodor, mitropolitul de Zugdidi și Tsaiși Gherasim, protoiereul Gheorghe Zviadadze, monahul Antim;

· Patriarhia Serbiei: Sanctitatea Sa Patriarhul Serbiei Irinei, mitropolitul de Cernogoria și Primoria Amfilohii, episcopul de Bač Irinei, secretarul general al DREB protoiereul Gaii Gaič;

· Patriarhia României: Preafericitul Patriarh al României Daniel, mitropolitul de Europa Occidentală și de Sud Iosif, mitropolitul de Târgoviște Nifon, protoiereul Ștefan Ababei, protoiereul Mihail Tița, diaconul Mihail Mușat;

· Patriarhia Bulgariei: Sanctitatea Sa Patriarhul Bulgariei Neofit, mitropolitul de Nevrokop Serafim, secretarul general al Sfântului Sinod episcopul de Stob Naum, șeful secretariatului Patriarhului Teodor Atanasov, Chiril Dimitrov;

· Biserica Ortodoxă a Ciprului: Preafericitul Arhiepiscop al Noii Iustiniana și al întregului Cipru Hrizostom II, mitropolitul de Pat Gheorghe, episcopul de Arsinoi Nectarie, diaconul Ciprian Kunturis;

· Biserica Ortodoxă a Eladei: Preafericitul Arhiepiscop al Atenei și al întregii Elade Ieronim; mitropolitul de Dimitriada și Almiros Ignatie, mitropolitul de Messinia Hrisostom, secretarul general al Sfântului Sinod episcopul de Diavlia Gavril, diaconul Epifanie Arvinitis, Hristos Georgoussis;

· Biserica Ortodoxă a Albaniei: Preafericitul Arhiepiscop al Tiranului și al întregii Albanii Anastasie; mitropolitul de Korcin Ioan, mitropolitul de Gjirokastra Dimitrie, diaconul Grigori;

· Biserica Ortodoxă a Poloniei: Preafericitul Mitropolit al Varșoviei și al întregii Poloniei Sava; episcopul de Semiotic George, arhimandritul Andrei (Borkovski).

Ce s-a întâmplat în ultimii ani în lume și nu s-a întâmplat într-o mie și mai bine de ani, că s-a impus nevoia unui Sinod Mondial, care să fie și al Optulea? Această

întrebare își are rostul în virtutea faptului că în istorie au fost și multe alte sinoade, ele se petrec peste tot în lume, dar încă nici unul nu a avut pretenția să se adauge celor Șapte sinoade ecumenice.

Sunt sau nu chestiunile propuse spre dezbateră și judecare cruciale pentru viața Bisericii pentru a putea vorbi de o importanță atât de mare a unui sobor chiar și panortodox, încât să poată fi pus în rândul celor Șapte sinoade mari istorice? Și dacă da, când au apărut problemele cruciale și cum de nu au apărut în cei peste o mie de ani care au trecut de la ultimul sinod recunoscut ca fiind ecumenic?

Chestiunile ce urmează a fi dezbătute la Sinodul din 2016 au fost făcute publice, așa că pot fi judecate. Ele sunt 10:

1. Diaspora ortodoxă. Determinarea jurisdicției comunităților ortodoxe de dincolo de frontierele naționale;

2. Procedura de recunoaștere a autocefalei;

3. Procedura de recunoaștere a statutului de autonomie;

4. Dipticul. Recunoașterea canonică reciprocă a Bisericilor Ortodoxe;

5. Uniformizarea calendarului sărbătorilor;

6. Reguli și impedimente pentru Taina căsătoriei;

7. Regula postului în lumea modernă;

8. Relația cu alte confesiuni creștine;

9. Mișcarea ecumenică.

10. Contribuția creștinismului ortodox la stabilirea în lume a idealurilor creștine de pace, fraternitate și libertate.

Distingem trei blocuri, ca în ispitirea în pustie: de Putere (1-5), de Morală (6-7) și de Ideologie (8-10).

În primele cinci puncte se propune de fapt o reorganizare a influenței Bisericilor istorice în lume, în special în Europa. Faptul că Bisericile vechi au întâietate în ordinea importanței (diptice), stârnește nemulțumirea unor patriarhi care, deși conduc Biserici care și-au dobândit recent autocefalia, au un număr incomparabil mai mare de credincioși, sunt mult mai bogăți și mai influenți politic. Biserici precum cea Rusă sau cea Română au comunitățile cele mai mari și mai compacte în străinătate, în timp ce patriarhului ecumenic, aflat din vitregia istoriei într-un stat musulman, Turcia, nu-i mai rămâne decât să invoce gloria de odinioară a Constantinopolului și primul loc în diptice pentru a pretinde subordonarea tuturor comunităților ortodoxe formate de alte popoare, dar care se află înafara granițelor lor canonice. Calendarul face și el parte din strategia de uniformizare și control, de aceea l-am lăsat în primul bloc, acel denumit de noi "al Puterii".

Blocul al doilea, reprezentat de punctele 6 și 7 este o ciudățenie, deoarece propune, după 2000 de ani de creștinism, o nouă morală despre mâncare și căsătorie. Sunt zeci de ani de când teologi și călugări din întreaga lume ortodoxă au discutat pericolul conținut în revizuirea atitudinii față de căsătorie și post, teme care de multă vreme stau pe agenda unui posibil sinod, dar care azi a devenit o certitudine. Trebuie să se știe că discuțiile despre mâncare au preocupat comunitatea dintotdeauna, ele regăsindu-se în legile lui Moise, în canoanele Sfinților Apostoli, precum și în alte șase canoane hotărâte la diferite sinoade istorice. A convoca un sinod mondial pentru a discuta încă o dată despre mâncare, este cel puțin nesperat. În ce privește revizuirea "impedimentelor la căsătorie", ele se pare că țin de discuțiile tot mai fervente în anumite medii teologice, anume cu privire la dezlegarea căsătoriei pentru călugării care se leapădă de monahism, precum și admiterea practicii episcopilor căsătoriți, știut fiind că în prezent tradiția ortodoxă impune alegerea episcopilor dintre monahi.

Ultimul bloc, cel Ideologic, cuprinde punctele 8, 9 și 10 și este cel mai important motiv al întrunirii sinodului din 2016. Ultimile cuvinte din ultimul punct: "Contribuția creștinismului ortodox la stabilirea în lume a idealurilor creștine de pace, fraternitate și libertate" indică explicit duhul în care trebuie citite toate celelalte puncte. "Pacea (egalitatea), libertatea, fraternitatea" este o celebră lozincă masonică și în nici un caz creștinismul nu are nevoie de o aliniere la lumea aceasta, oricât de ademenitoare, trufașă și bogată s-ar arăta ea. De aceea părerea cum că al Optulea Sinod va fi unul străin de Duhul Ortodoxiei este demult răspândită printre creștini, căpătând uneori forme apocaliptice.

Dar critica adusă acestui tip de aliniere a credințelor la normele politicii mondiale nu sunt caracteristice doar cercurilor de credincioși. Vorbind despre ecumenism, Vladimir Volkoff, scria cu mulți ani în urmă în "Tratatul de dezinformare": "Se poate spune că în Occident, printr-un paradox, acțiunea subversivă a dat mai multe roade. Consiliul Ecumenic al Bisericilor a fost infiltrat din abundență. Oameni de bunăcredință, induși în eroare, le-au imprimat diverselor Bisericilor naționale o orientare politică deloc conformă cu vocația proprie Bisericii romano-catolice și nici cu voința papilor. Numeroși preoți și păstori s-au lăsat deturnați de la principala misiune a creștinismului, luând partea împărățiilor din această lume, și aproape întotdeauna într-un sens direct sau indirect favorabil comunismului".

De acum au răsunat glasuri care au cerut organizatorilor Sinodului al Optulea să recunoască mai întâi hotărârile Sinodului al Șaptelea, o practică obligatorie care legitimează orice nou sinod: recunoașterea sinoadelor anterioare.

Credem însă că dezbaterile cu referire la sinodul din 2016 abia încep și că este suficient timp pentru a formula opinii care să mențină pe întâistătătorii din lumea întreagă ce au a se întruni în 2016 în limitele tradiției sinoadelor ortodoxe și că ne va feri, pentru a câta oară în istorie, de duhul lumii acesteia și de stăpânitorii ei.

Stimați cititori! Nu uitați să vă abonați la "Curierul Ortodox" pe anul 2014

MATERIALELE PUBLICE REFLECTĂ DOAR OPINIA AUTORILOR ȘI GRADUL LOR DE DOCUMENTARE

Stimați cititori, dacă ați citit ziarul și nu doriți să-l păstrați, transmiteți-l la alți cititori, dar vă rugăm să nu-l folosiți pentru necesități auxiliare

curierul ortodox
Publicație
în limba română
Indice de abonare: 22034

Adresa
redacției

"Curierul Ortodox". Bd. Traian, 3/1
MD-2060 Moldova (Rep)
Tel. 77-25-33; 77-24-44
<http://www.curierulortodox.info>
fustei_nicolae@yahoo.com

REDACȚIA

Dr. Nicolae FUȘTEI - redactor șef,
Prot. Vasile CIOBANU - secretar responsabil,
Preot Dumitru TOLICO - redactor tehnic

Tipografia "Prag"
str. Spicului 94,
Chișinău
Tirajul: 800
Comanda: 258